

Έτσι "αναστήθηκε" η παραγωγή λευκολίθου στην Εύβοια

Σημαντικό ενδιαφέρον από Ευρώπη και ΗΠΑ για το ελληνικό ορυκτό

Από τον Χάρη Φλουδόπουλο

Οι πρώτες εξαγωγές ελληνικού λευκολίθου στο εξωτερικό χρονολογούνται από το 1893 και την εταιρεία του Φωκίωνα Νέγρη «Α.Ε. Δημοσίων και Δημοϊκών Έργων». Η τελευταία φορά που ελληνικός λευκόλιθος πουλήθηκε σε αγορές του εξωτερικού ήταν προ δεκαπενταετίας. Οπότε το φορτίο της εταιρείας ΤΕΡΝΑ Λευκόλιθοι, που έφυγε πρόσφατα με προορισμό την Ιταλία και παραλήπτες εταιρείες του κλάδου των ζωοτροφών, των καλωδίων και της μονωτικής βιομηχανίας, σηματοδότησε την αναβίωση ενός από τους πιο ιστορικούς κλάδους της εγχώριας εξορυκτικής βιομηχανίας.

Οι 2.500 τόνοι του συγκεκριμένου φορτίου, σύμφωνα με τους ανθρώπους της ΤΕΡΝΑ που έχουν αναλάβει τη διαχείριση των κοιτασμάτων λευκολίθου που στο παρελθόν είχαν περάσει από τα χέρια ιστορικών φυσιογνωμιών της ελληνικής βιομηχανίας, όπως είναι ο Δημήτριος Σκαλιστήρης, είναι μόνο η αρχή.

Σύμφωνα με πληροφορίες του «Κ», ο όμιλος ΓΕΚ Τέρνα και ο πρόεδρος της ΤΕΡΝΑ Λευκόλιθοι, Κ. Μιχαλάκης, βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις με εταιρείες από τη Γερμανία (φαρμακευτικές και βιομηχανίες υαλουργίας), την Αυστρία και την Ολλανδία (ζωοτροφές, βιομηχανία), την Αγγλία (παραγωγή λιπασμάτων), τη Γαλλία (βιομηχανία τροφίμων) και τις ΗΠΑ. Με κάποιες εταιρείες οι συζητήσεις βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο και έχουν ήδη σταλεί δείγματα για έλεγχο, προκειμένου να προχωρήσει η υπογραφή των συμφωνιών.

Σημειώνεται ότι ο λευκόλιθος είναι ένα ορυκτό με ευρύτατες χρήσεις στη φαρμακοβιομηχανία, τις περιβαλλοντικές εφαρμογές, τη γεωργία και την κατασκευή πυρίμαχων προϊόντων, ηλεκτροδίων, πλαστικών, δερμάτων και καλωδίων. Επιπλέον, ο ελληνικός λευκόλιθος θεωρείται κορυφαίας ποιότητας και αποτελεί μια ξεχωριστή κατηγορία από μόνος του, εξαιτίας του υψηλού βαθμού καθαρότητάς του ορυκτού.

Για την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων, που εκτιμάται ότι έχουν διάρκεια ζωής πάνω από 40 χρόνια, ο όμιλος ΤΕΡΝΑ Λευκόλιθοι υλοποιεί επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 100 εκατ. ευρώ, με στόχο να επιτευχθεί παραγωγή 170.000 τόνων ετησίως.

Σημειώνεται ότι η πρώην Βιομάγν, που αποτελεί διάδοχο σχήμα της πάλαι ποτέ κραταιάς Fimisco, διαθέτει 14 κοιτάσματα λευκολίθου στη Β. Εύβοια, με βέβαια αποθέματα υψηλής ποιότητας που ανέρχονται στους 15 εκατ. τόνους, και 4 κοιτάσματα στη Χαλκιδική, με βέβαια αποθέματα της τάξεως των 450.000 τόνων.

Η ιστορία της εξόρυξης λευκολίθου στο Μαντούδι ξεκινά από τα τέλη του 19ου αιώνα, όταν δημιουργήθηκε το 1870 η Α.Ε. Δημοσίων και Δημοτικών Έργων, η οποία και απέκτησε αντί 500.000 δραχμών τα μεταλλεία της περιοχής.

Η εταιρεία, την οποία διήθυνε ο μετέπειτα πρώτος πρόεδρος της Ακαδημίας, μηχανικός Φωκίων Νέγρης, το 1893 είχε παραγωγή 13.000 τόνων ορυκτού λευκολίθου, 600 τόνων πεφρυγμένου και 850 τόνων σε μορφή πλίνθων, η οποία εξαγόταν εξολοκλήρου στην Ευρώπη και την Αμερική. Το αμέσως επόμενο διάδοχο σχήμα, η εταιρεία Α.Ε. Επιχειρήσεων εν Ελλάδα, δημιουργήθηκε το 1913 και είχε ως στόχο να καθετοποιηθεί η μεταλλευτική παραγωγή της περιοχής. Έτσι, εκείνη την περίοδο δημιουργείται ο πρώτος περιστροφικός κλίβανος με κάρβουνο για την παραγωγή δίπυρης μαγνησίας, που εφοδίαζε τους Συμμάχους στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στην εταιρεία αυτή είχε μετοχές ακόμα και ο βασιλιάς Παύλος. Ωστόσο, η κρίση του 1930 οδήγησε σε αναστολή της λειτουργίας της εταιρείας, η οποία στη συνέχεια περιήλθε στον έλεγχο του Δημήτριου Σκαλιστήρη, το 1947.

Λευκόλιθος, ο περιζήτητος

Τα υποπροϊόντα του λευκολίθου, όπως η μαγνησία, χρησιμοποιούνται από τους κλάδους των τροφίμων (εξευγενισμός ποτών-ζάχαρης) και της γεωργίας για την παρασκευή συμπληρωμάτων ζωοτροφών και λιπασμάτων. Έχουν χρήσεις, επίσης, για την κατεργασία υδάτινων λυμάτων, ως συστατικό για την παραγωγή ειδών υαλουργίας και ως πρώτη ύλη άλλων προϊόντων (π.χ., επιβραδυντικά φωτιάς, καλλυντικά κ.λπ.). Έτσι, η εξόρυξη, κατεργασία και διάθεση του συγκεκριμένου ορυκτού παρουσιάζει μικρό ρίσκο, καθώς ο λευκόλιθος εμφανίζει σταθερή, εάν όχι αυξανόμενη, ζήτηση.

Πέραν της Β. Εύβοιας, κοιτάσματα μαγνησίτη υπάρχουν σε Χαλκιδική, Λέσβο, Σέρρες και Γρεβενά. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων, σε ετήσια βάση εξάγονται περίπου 35.000-40.000 τόνοι διπύρου μαγνησίας, με αξία άνω των 10 εκατ. ευρώ. Οι ετήσιες εξαγωγές της καυστικής μαγνησίας διαμορφώνονται στους 50.000 τόνους, υπερβαίνοντας σε αξία τα 11 εκατ. ευρώ.

Το 1972 το συγκρότημα Σκαλιστήρη μετονομάστηκε σε Fimisco και έφτασε να απασχολεί μέχρι 5.000 εργαζομένους. Στην πορεία η εταιρεία μετατράπηκε σε προβληματική και «κοινωνικοποιήθηκε» το 1983, περνώντας στον ΟΑΕ, ενώ στο τέλος του 1996 ιδιωτικοποιήθηκε εκ νέου, περνώντας στη Βιομάγν (Βαρβούτης), με βραχύ βίο μέχρι το 1999, για να καταλήξει το 2010 στον έλεγχο της ΓΕΚ Τέρνα, η οποία και συνεχίζει την εξορυκτική βιομηχανική παράδοση της περιοχής.

Ποιος ήταν ο Φωκίων Νέγρης

Ο Φωκίων Νέγρης υπήρξε μεταλλειολόγος, πολιτικός και πρώτος πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών. Το 1889, ο Βασίλης Βουδούρης πούλησε, έναντι 500.000 δραχμών της εποχής, τα μεταλλεία στην Α.Ε. Δημοσίων και Δημοτικών Έργων, τη μεγάλη επιχείρηση με δραστηριότητες σε έργα όπως η διάνοιξη του Ισθμού της Κορίνθου, που αποκαλούν οι ιστορικοί ως «το άνθος του ελληνικού καπιταλισμού της τρικομπικής περιόδου». Μηχανικός και διευθύνων σύμβουλος ανέλαβε ο Φωκίων Νέγρης, μετέπειτα υπουργός Εσωτερικών, Οικονομικών και Συγκοινωνιών.